

עלון מס' 1004
וישלה
טז' כסליו תשפ"ו

ישא ברכה

יוצא ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "יהל יעקב", חולון
בראשות מו"ר עמר הר"ג יוסף מוצרבי שליט"א

זכות נפלאה!

סביבה חינוכית

רבינו חיים ויטאל זצ"ל, תלמידו של האר"י הקדוש זצ"ל, כתב שעיקר התיקון של הדור האחרון יהיה טמון בתפילה. ובאמת לב יודע מרת נפשו, כמה קשה לכוין בתפילה, הטרדות היום יומיות, קשיים כאלו ואחרים, דאגות שונות ומשונות, עוד מוטל עלינו חינוך הילדים, בריאות ופרנסה, כל אלו בעוכרנו, שהרי לתפילה זכה דרושה מחשבה צלולה. יש שאף הליצו שכאשר מבחינים אנו ביהודי שזה עתה פוסע לאחריו בסיום התפילה, קרוב לודאי שאפשר לברכו ברנה גדולה: "ברוך בואך", שכן מסתבר שזה עתה "נחת" מטיול במרכזי הקניות, או שמא מטיולים שונים או מטיסה לקברות צדיקים... למזדהים עם דברינו ומהנהנים בראשם לאות הסכמה, הבה וננסה יחדיו לטכס עיצה הכיצד למגר את התופעה. נדמה שיש לנו תרופה נפלאה הכתובה בפרשה: לאחר שיעקב אבינו עובר יחד עם כל משפחתו את מעבר יבוק, לאחר העברת כל אשר לו, נזכר יעקב כי שכח פכים קטנים ושב לקחתם, שהרי צדיקים חביב להם ממוןם יותר מגופם שכן ממוןם נקי מכל סרך גזל ואיסור. הגיע המלאך שרו של עשיו והחל להאבק עימו. כאשר ראה שאין הוא יכול לגבור על יעקב, פנה אל יעקב אבינו בתחינה ובקשה: "ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו'", ואמרו חז"ל (חולין צא). שיעקב שאל אותו וכי גנב אתה או קביוסטוס אתה שמתירא מן השחר, ענה ואמר לו ליעקב: מלאך אני, ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו! והדברים מעוררים למתבוננים פלאי פלאים. ישנם מלאכים שצריכים להמתין מאות שנים בכדי לומר ולו פעם אחת שירה... ואנחנו? זוכים בכל יום ויום להתפלל לפניו יתברך שלוש פעמים לפחות, ודוד המלך אף תיקן לברך מאה ברכות בכל יום, וישנם אף קדישים וקדושות, היש זכות נפלאה וגדולה מזאת? ואמירת תהילים? ואף בשיחה עם חברים או פגישת מכרים, שם ה' שגור בפינו ואמירת "ברוך ה'" מנת חלקינו. המבינים אנו את גודל הזכייה? ורק על זכות רבה זאת היה ראוי שנעמוד יום וליל להודות ולהלל, לשבח ולפאר. מה שנדרש מאיתנו זה מעט מאמץ להגיע בזמן לתפילה, שהרי לחתונה של חבר קרוב, או של אח ואחות לא נרשה לעצמנו חלילה לאחר, וכל הקרוב אלינו יותר, נגיע מוקדם יותר... ולמפגש עם בורא כל העולמות, שלו ורק לו כל הישועות, מן הראוי שנגיע בזמן, כראוי וכיאות לגודל המעמד, ללמוד בספרים המבארים את הפירוש המילולי של מילות התפילה הקדושות וכן להקדיש זמן מועט קודם התפילה להתבונן לפני מי אנו עומדים ולמי אנו מודים, וכמובן גם על זה כמו בכל דבר ודבר, זקוקים לתפילה לבקש את עזר ה' שנזכה לטהר את הלב לכוין ולהתרכז, וה' יתברך יזכינו לעובדו בלב שלם ונפש חפצה, בבנין בית הבחירה בימינו במהרה!

מכירים את אותם הורים, שכשואלים אותם מדוע אין הם מחנכים את ילדיהם במוסדות חינוך תורניים המעניקים חינוך אמיתי למידות טובות, דרך ארץ ויראת שמים, הם עונים: העיקר החינוך בבית. אמת שלחינוך בבית ערך עליון, אך כבר כתב רבינו הרמב"ם זצ"ל, שדרך האדם להימשך אחר הסביבה בה הוא נמצא. כל חינוך שהילד יקבל בבית ואפילו יהיה זה החינוך הטוב ביותר, עלול להפסד ולהתקלקל אם החברים עימם נמצא הילד זמן לא קצר, לא מתנהגים כשורה ובדרך ארץ, אם מוסד בו הילד נמצא, לא שם דגש על עניינים של בין אדם לחברו. לעולם לא שמענו על שיעור מוסר הקבוע במערכת השעות של התלמיד הלומד במוסדות אלו, אלא המוסד שאמור לחנך את הילד לערכים ולמידות טובות ולהקנות לו אצילות נפש והתנהגות נאותה, הוא לא יותר מבית חרושת לציונים גרידא! ובואו תקראו מוסר מאלף על עניין זה. בפרשתנו אנו קוראים על מפגש בין האחים - יעקב אבינו ועשיו. מפגש שהיה יכול להסתיים בצורה טרגית ובמלחמה בין האחים, הפך בחסדי ה' למפגש יחסית רגוע. אך כבר הלכה פסוקה היא: עשיו שונא ליעקב, וגם תוך שהוא מראה חיבה והתעניינות ביעקב אחיו ובמשפחתו הענפה, מוחו רוחש רעיון ודוני להכניס ארס ורעל. עשיו הרשע מבקש בתמימות מיעקב אבינו: בוא ונלך יחדיו. מוסיף עוד אותו רשע ואומר: אני מוכן גם לעשות לך טובה, שאאריך ימי מהלכי ללכת לאט כאשר אתה צריך, כמו שמפרש רש"י הקדוש זצ"ל. ידע אותו רשע שבסביבתו ובסביבת חבריו כל משפחת יעקב נתונה בסכנה חינוכית, יעקב אבינו מרגיש ישר בסכנה, חש בעוקץ הטמון ודוחה בדרך ארץ אך בשתי ידיים ובצורה ברורה את ההצעה. אין הוא רוצה בסביבתו ובסביבת ילדיו, אנשים לא מחונכים היכולים לקלקל שנים של חינוך. אחים ואחיות יקרים, בואו ונתחזק בדבר, נשלח את ילדינו רק למקומות של תורה ומצוות, ונשפיע על עוד משפחה לעשות כן, ונזכה לכל טוב ולגאולה במהרה.

זמני כניסת ויציאת השבת

שבת	חמה	יום	חמה	שבת
16:18	16:03	16:00	16:16	כניסת שבת
17:17	17:13	17:14	17:16	יציאת שבת
17:50	17:45	17:52	17:48	תשעה באב

הפטרת השבוע

הפטרה: חזון עובדיה (עובדיה א-כא)

"עם לבן גרתי" (לב,ה)

תרי"ג מצוות שמרתי אפילו פרה אדומה הקרבתי (מדרש פליאה). נראה להסביר את דברי המדרש בדרך זו, הנה ידוע שעשיו היה זהיר מאוד בכיבוד אב ואם. על כן אמר לו יעקב, אל תהא סבור שתוכל לנצחני במלחמה בזכות מצות כיבוד אב ואם שאתה זהיר בה, כיון שכיבוד אב ואם היא מצוה הגיונית ושכלית, ויתכן שמקיימה מחמת השכל וההגיון ולא מפני ציווי התורה, אבל אני שומר אפילו מצות פרה אדומה, שמצוה זו אין בה טעם והגיון, ואף על פי כן אני מקיימה, ולכן זכותי גדולה מזכותך...

(תורת הפרשה)

"ואתה אמרת היטב איטיב עמך" (לב,ג)

כתב בעל "קדושת לוי" זצ"ל: השם יתברך משפיע טובה גם על הצדיקים וגם על הרשעים, וההבדל הוא רק בזה, שלגבי הצדיקים אומנם הכוונה להיטיב להם, ואילו לגבי הרשעים אין הכוונה להיטיב להם, אלא לשלם להם בעולם הזה את שכר מקצת מעשיהם הטובים, למען האבד אותם עד כלה, כפי שנאמר: "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו" (דברים ז'). וזהו פשוטו של פסוק: "היטב איטיב" - שתהיה הטובה מתוך כוונה להיטיב, ולא מתוך כוונה "להאבידך" חלילה...

(מענה של תורה)

"ויוותר יעקב לבדו ויאבק איש עימו" (לב,כד)

רבינו יצחק עראמה זצ"ל פירש בספרו "עקידת יצחק" את המאורע, כמעשה אבות סימן לבנים: כל זמן שהעביר יעקב אבינו את כל אשר לו, שקד בהעברת בני משפחתו את הנחל והבאתם למקום מבטחים, לא היתה עליו תביעה. אבל כשהכל בא על מכונו ופנה לעסוק בפכים קטנים, בזוטות, או אז התגרה בו שרו של עשיו. ומכאן, אלינו. כל עוד עוסק האדם בפרנסתו ובצרכי ביתו, אין עליו תביעה. להיפך, גם זה בכלל "עוסק במצוה". אבל בתום יום העבודה, אל לו לעסוק בפכים קטנים. יעלה לבית המדרש, לשיעור תורה. יתחבר למידתו של יעקב אבינו יושב אוהלים ולא לשרו של עשיו, "איש שדה", אדם בטל! שאז, חלילה, "תקע כף ירכו", הרומזת לצאצאיו, כפירוש הרמב"ן. אשרי הבנים הרואים את אביהם הולך לשיעור תורה בערבו של יום!

(מעין השבוע)

"ויקן את חלקת השדה" (לג,יט)

מדוע צריך הכתוב לציין כי יעקב אבינו קנה את חלקת השדה הסמוכה לשכם, בכסף מלא, במאה זהובים? רבינו הרמב"ן ז"ל כתב, שיעקב אבינו רצה שהתיישבותו בארץ תהיה כבעל קרקע, ולא כאורח וכגר. ורבינו אברהם אבן עזרא זצ"ל כתב: "והזכיר זאת הכתוב, להודיע כי מעלה גדולה יש לארץ ישראל, מי שיש לו חלק בה - חשוב הוא כחלק העולם הבא!". אבל אין להסתפק בכך - ובנה שם מזבח לה'! כי מעלת הארץ הקדושה - כשעובדים בה את ה'!

(מעין השבוע)

ידוע ומפורסם הוא הגאון הראשון לציון רבי יעקב אלישר זצ"ל. ראש המשפחה היה הרב הצדיק רבי יעקב אלישר, שנקרא על שמו. מסופר כי רבי יעקב נשלח כשלוחא דרבנן לקהילות יהודי פרס ובבל, כדי להתרים את בני הקהילות לטובת הישוב היהודי בחברון. בהגיעו למדינת פרס, ראה שפני היהודים עצובות. ראשי הקהילה סיפרו לו את סיבת הדבר: קם מלך חדש בפרס. הוא רוצה להרוג את יהודי המדינה, ובינתיים הכניס חלק מראשי הקהילה לבית כלא. אמר להם הרב: "כמו שראינו כי ה' הציל את יעקב אבינו מידי עשיו, כך יציל אתכם מידי המלך הרשע הזה". אחז באחת המידות של יעקב אבינו, ועמד להתפלל לה' שיבטל את רוע הגזירה. אחרי התפילה, אמר לראשי הקהילה: "דעו לכם כי ה' שמע את תפילתי, והגזירה תתבטל בקרוב". יום ביצוע הגזירה הגיע, והיהודים דאגו דאגה רבה. חששו כי בכל רגע עלולים שוטרי המלך להרוג ולהשמיד ולאבד את כל היהודים. אבל לשמחתם לא היה אותו יום שונה משאר הימים. אף שוטר לא נראה ברחוב היהודים. סמוך לשעת הצהריים, שמעו היהודים את אשר קרה. השרים קשרו על המלך והרגו אותו. בשעת בוקר מצאו את המלך מת על מיטתו, ועקב הרעש והבהלה הגדולה, שכחו לבצע את גזירת המלך, וליהודים היתה אורה וששון ויקר. כוח גדול של הצדיקים לבטל גזירות רעות.

"ויעבר את אשר לו". סיפר רבי אברהם עליו השלום, שמשו של האביר יעקב אבוהצירא זיע"א: פעם התלוויתי אל הצדיק בדרכו לכפר אחד בו רצה לשוב, אולם בינינו לכפר חצץ נהר שעלה על גדותיו ומנע כל מעבר. הגיע הצדיק אל הנהר, ירד מחמורו, וסקר את פני המים הגועשים. לאחר מכן אמר: "רבי אברהם, השבת ממשמשת ובאה. הרכיביני על כתפך ונעבור!". נרתעתי, אבל הצדיק אימץ את ליבי: "אל תירא ואל תיחת!". הרכבתיו על כתפי, וכל האנשים המתגודדים הזהירונו כי אנו מסכנים את נפשנו. ירדתי לנהר וחציתי אותו בבטחה, ולא הרגשתי כלל בסחף המים. כשהגענו לגדה השניה, אמר הצדיק: "עתה, שוב לגדה שמנגד והבא את החמור כי זקוקים אנו למשא שהוא נושא!". לא הרהרתי אחר דבריו, חזרתי לאחורי, ישבתי על החמור וחציתי את הנהר בקלות. התפעלו הערבים וקראו: "אך זהו איש אלוקים קדוש. לא זו בלבד שעבר בשלום - אלא העביר את כל אשר לו!".

(מעין השבוע)

חנוך לנער

זכו - שכינה ביניהם

יש שכר לפעולתך...

רבי יעקב, אביו של הצדיק רבי אהרן מקארלין זצ"ל, היה מהצדיקים הנסתרים בדורו. אף שהיה אדם המעלה, בן בית בפרד"ס של תורה, ומיוחס גדול חוסר מגזע ישי, התחזה כלפי חוץ כאיש פשוט, והיה משרת בקודש, תחילה כמלמד דרדקים, ומאוחר יותר כשמש בית הכנסת אשר בעיירה יאנובה, סמוך לעיר פינסק בחבל פולסיה. מ"מקצוע" זה התפרנס כדי חיותו. תפקידו היה לכבד ולרבוץ את ההיכל, לסדר את הספסלים והשולחנות, ולהיטיב את הנרות וכיוצא באלו. גם היה מכריז את שמות העולים לתורה, ולפעמים, בשעה שהיו צריכים לשליח ציבור, נדרש גם לעבור לפני התיבה. שנה אחת, בליל יום כיפור, לפני או אחרי "כל נדרי", הורו פרנסי הקהל לרבי יעקב להיות שליח ציבור בתפילת הלילה. כשהגיע לשמונה עשרה, תפילת לחש, הפליג רבי יעקב בכוונות ובייחודים, והאריך בתפילתו עד בוש. הקהל כולו - הרב, הגבאים ופשוטי העם, סיימו מכבד את תפילתם, והוא עודנו ניצב על עומדו בעיניים עצומות, וטליתו מכסה את ראשו. כשסיים תפילתו, נגש אליו אחד הגבירים וסטר בזעף על לחיו, כשהוא גוער ברבי יעקב על "העזות" להאריך בשמונה עשרה מבלי לחוש לטירחא דציבורא. קיבל השמש העלוב את הסטירה בהבלגה, ויהי כמחריש. שב מהרה לפני התיבה והחל בפיסטי הלילה: "יעלה תחנונינו מערב...", כאילו לא התרחש מאומה. היו אנשים בקהל אשר ליבם לא היה שלם עם התנהגותו של הגביר התקיף, והיטב חרה להם על זרוע רמה זו שהונפה בהיכל ה', אלא שקודם שהספיקו להתאושש מתדהמתם ולהגיב, נסחפו כבר בתפילה עד כי נעו אמות הסיפים. אך נמצא בתוכם איש נלבב, בעל מידות תרומיות ושאר רוח, שלא נתקרה דעתו אחרי יום הכיפור, עד שהלך אל ביתו של רבי יעקב השמש ודפק על דלתותיו בהצעה ובבקשה מקירות ליבו: "אנא, בטובו, ימכור לי את הזכות הגדולה של הבלגתו בליל 'כל נדרי', כשאותו תקיף סטר על פניו וביישו ברבים לעיני קבל ועדה, ולא הגיב מאומה... אנא ימכור לי הזכות... אתן לו בעדה כל סכום שדרוש... אפילו יבקש הון עתק...". אולם רבי יעקב, בצדקותו ובתום נפשו, השיב ואמר לאיש כי אינו מבין על מה הוא סח. "האמינו לי, פשוט אין פה על מה לדבר, אין שום זכות למכור... עוד באותו רגע, לפני שהספקתי לשוב על שלוש פסיעות בחזרה אל העמוד, לא נותר בליבי אף שמץ של טינה על האיש הסוטר, הכל היה מחול לו מכתחילה... הלא באמת אין ראוי שציבור שלם יעמוד וימתין על השמש... אמרו: בזכות שהעביר רבי יעקב על מידותיו, הכריזו בשמים לשלם לו גמול טוב, ומאותה זכות נולד בנו הצדיק - רבי אהרן הגדול זצ"ל. ועתה נבוא חשבון: כמה פעמים קורים לנו מקרים דומים ומה אנו עושים? מי יודע כמה 'צדיקים' יכלו לבוא לעולם ואנו מונעים זאת? כדאי לשתוק? מי שכוף ה' משלם ובתשלום הגון! וה' יצילנו שלא נגיע לא לנסיון ולא לבזיון, אכ"ר."

מי לא רוצה שותפות מלאה?

בספר "אהבה ורעות" כתב, שרואים אנו בהלכה כיצד אף הנרתיק של ספר תורה זוכה להינצל בשבת, למרות שאין לו קדושה משל עצמו. בזה שהיה מחובר לדבר קדוש, מעמדו שווה לחפץ הקדוש. כמו כן, כשאנו דבקים באדם קדוש, הקדושה נדבקת גם בנו. זאת עצה נפלאה, כי יודעים אנו עד כמה פעולותינו ומעשינו רחוקים מהרצוי. דבקות בצדיק היא דרך להשלים את החסר למצוי הפוטנציאל הרוחני הרב שניתן לנו. מסר זה גם מתאים לחיי נישואין. לימוד תורה אינו מתפקידה העיקרי של האישה, ולכן אין היא יכולה להשיג את הדרגות שניתן להשיג דרך הלימוד. אך אם היא נישאת לתלמיד חכם ומסייעת לו להמשיך בלימודו (או מעודדת את בעלה העובד, ללמוד בשעותיו הפנויות), מלבד שהיא מרוויחה מהרחבת ידיעותיו בתורה, היא גם נוטלת חלק בזכותו מתוך דבקותה בו. יחד יכולים שני בני הזוג להגיע לאותן פסגות רוחניות. הגמרא שואלת: נשים במאי זכיין (כיצד נשים זוכות)? כשהן מחכות לבעליהן החוזרים הביתה מלימוד תורה. כאן שואלים חז"ל כיצד נשים יכולות להשיג חלק בעולם הבא אשר זוכים בו רק דרך לימוד תורה, התשובה היא שאישה זוכה לכך מתוך מסירותה לתורה, המתבטאת בהקרה ומסירות למען התורה. כאשר היא מחכה בסבלנות לבעלה החוזר לאחר יום ארוך של לימוד, זאת הקרבה למען התורה. ודבר זה מאפשר לנשים כאלו להגיע למדרגות הרוחניות הגבוהות הנצרכות כדי לזכות לעולם הבא. כאשר אישה נישאת לתלמיד חכם, היא יודעת שהיא מתמסרת לחיים של הקרבה. הרבה יותר נעים כשהבעל חוזר הביתה מאשר כשהוא יושב תמיד בבית המדרש, אך טירחה ואי נוחות אלו, מקנים לה חיי עולם הבא. אל לה להסתפק בהכרתה שלה בערך התורה, אלא גם להשריש שאיפות אלו בבניה. להיות אשת תלמיד חכם כולל מסירות נוספת מעבר להמתנה הממושכת לבעל. אשת תלמיד חכם מקבלת הלכות על עצמה שבעלה לומד ורוצה לקיים. אין זו בהכרח דרך חיים נוחה, הרבה יותר קל לשמור על הרגלי ההתנהגות הישנים ולהמנע משינויים בבית. אך אישה המחפשת עליה רוחנית חייבת להיות מוכנה לבצע את השינויים הנצרכים. גם זה חלק חיוני של המושג אשת תלמיד חכם. אישה כזו תמיד עולה בדרגות, ומי לא תרצה חלק נכבד בעולם הבא עם הבטחה לתקומה בתחיית המתים? הרי כל אישה צריכה לשלוח את בעלה במהירות לשיעורי תורה ולהיכלי התורה כדי שתירש טובה וברכה, וכל המרבה הרי זו משובחת.

עשה לך רב

שו"ת במזרח הרחוק
הרב יוסף מונרבי שליט"א

❖ **תפוחי אדמה וקטניות שאינם מבושלים, האם הם**

מוקצה בשבת?

כל דבר שאינו ראוי להיכלל חי יש בו איסור מוקצה.

❖ **פרסים שנותנים לילדים בשבת (חברות תהילים,**

אבות ובנים וכדו') האם צריך להקנות זאת לילדים

מערב שבת?

להקנות מע"ש או לומר לו שמקנה לו זאת רק

במוצש"ק.

❖ **אדם ששם בתוך שקית מיוחדת חטים או אורז**

ומטמינם בער"ש בתוך סיר החמין, האם אין בזה

בעיה של טומא?

מעיקר הדין אין בעיה ויש מצריכים לעשות חור או

שתיים בשקית.

❖ **ספרי קומיקס (המבוססים על סיפורי חז"ל או**

סיפורי צדיקים)?

המיקל לא הפסיד ויש שהחמירו ביותר משום כתב

שתחת הצורה הנזכר בשו"ע והמחמיר לעצמו תעב"ט.

❖ **האם מותר בשבת לאדם מעל י"ג שנים לגעת**

בקלפים - מדבקות שמשחקים בהם הילדים, שבהם

תמונות של טבע וכדו'?

רק ע"מ לתת לקטנים.

❖ **האם מותר לתת לילדים לינסוע ב'קורקינט'**

בשבת?

אע"פ שאין איסור מדינא דלא גרע מאופנים (עי' היטב

בלוית חן ס' קז) אך זילותא דשבת ודאי יש כאן ויסבירו

לילדים בנחת מהו כבוד שבת וימנעו אותם בדרכי נועם

❖ **האם מותר לקרוא עיתון (דתי) ביום שבת?**

ראוי להימנע מלקרוא עיתון בכל ימות השבוע מחשש

לכמה איסורים ורק גדולי הדור נהגו היתר (בעיתונים

חרדיים כמובן) וכן נהג הגה"ק הח"ח זיע"א ועוד, אך

אנו די לנו לעסוק בתורת ה' אולם בשבת צריך להמנע

לגמרי מזה וכמ"ש מרן והאחרונים (או"ח ס' שז).

❖ **האם מותר היום שבת לאדם גדול לקחת משחקים**

ולנותנם ביד תינוק לשחק?

אם יש למשחקים אלו תורת כלי מותר.

❖ **האם מותר בשבת להסתכל באוסף בולים וכדו'?**

המיקילים יש להם ע"מ שיסמוכו. אך ראוי להמנע

משום ביטול תורה.

❖ **האם מותר בשבת לאדם מעל י"ג שנים לקרוא**

אל תקרי הליכות אלא הלכות

שעל המיטה, ואחר כך יקרא שוב קריאת שמע בשביל קריאת שמע בעונתה. וכל זה כשנזכר לאחר שכבר התחיל לקרוא קריאת שמע, וממילא לא היתה לו כוונה בתחילת הקריאה לצאת ידי חובה. אבל אם כיון בתחילת הקריאה לצאת ידי חובה, מועיל שיקרא פעם אחת, ויועיל גם לקריאת שמע בעונתה וגם לקריאת שמע שעל המיטה.

היה חולה או אנוס ולא קרא קריאת שמע וכבר עלה עמוד השחר, יקרא עד הנץ החמה, ויברך שתי ברכות שלפני קריאת שמע וברכה אחת אחריה, דהיינו עד ברכת גאל ישראל, ולא יאמר ברכת השכיבו, שמכיון שעלה עמוד השחר אינו זמן שכיבה. גם מי שלא היה אנוס או חולה ולא קרא קריאת שמע לפני עמוד השחר, שההלכה היא שאם קרא לאחר עמוד השחר לא יצא ידי חובה, מכל מקום יש לו לקרות לפני הנץ החמה בלי ברכותיה, שיתכן שמועיל קצת כיון שמועיל למי שהיה אנוס. אבל לא יקרא באותו זמן (דהיינו לפני נץ החמה) קריאת שמע של שחרית. (התפילה והלכותיה)

באמצע פסוק שמע ישראל וברוך שם, כיון שאינו יוצא ידי חובה בקריאת שמע שקורא בערבית, שהרי בצאת הכוכבים קורא שוב קריאת שמע, ואז (כשקורא בצאת הכוכבים) אין לו לענות באמצע שמע ישראל וברוך השם, כיון שיוצא בה ידי חובה.

המתפלל ערבית לפני צאת הכוכבים, שצריך לחזור ולקרא קריאת שמע בצאת הכוכבים, אף על פי כן מותר לו לאכול לפני שיקרא קריאת שמע שנית, שהרי כבר קרא קריאת שמע, ומכל מקום כשמגיע זמן צאת הכוכבים ממש, נכון לזוהר גם בזה.

ראוי להחמיר בכל העניינים שהם מן התורה, כמו מצות קריאת שמע של ערבית וכדומה, לעשותם לאחר שיגיע זמן צאת הכוכבים של רבינו תם, שהוא שיעור ארבע מלין (שבעים ושתיים דקות זמניות) מהשקיעה, ולפיכך מי שהתפלל ערבית מבעוד יום, או לאחר השקיעה שלנו, ראוי שיחזור ויקרא קריאת שמע לאחר שעבר זמן רבינו תם.

מי שהתפלל ערבית מבעוד יום, ושכח לאחר מכן לקרוא קריאת שמע בעונתה, ונזכר בזמן שהוא קורא קריאת שמע על מיטתו, יגמור קריאת שמע

זמן קריאת שמע של ערבית הוא בצאת הכוכבים, והוא כעשרים דקות אחר שקיעת החמה. וכך היה נהוג תמיד גם בירושלים להתפלל ערבית כעבור עשרים דקות לאחר השקיעה.

לכתחילה צריך לקרוא קריאת שמע מיד בצאת הכוכבים, כיון שזרזים מקדימים למצוות. ומי שלא קרא בצאת הכוכבים, יודרו לקרוא על כל פנים לפני חצות הלילה. ואם עבר ולא קרא עד חצות נקרא שעובר על דברי חכמים. ומכל מקום אם עבר ואיחר וקרא עד עמוד השחר - יצא ידי חובה.

המתפלל לפני צאת הכוכבים יחזור ויקרא קריאת שמע בצאת הכוכבים בלי ברכות. ומה שחזר וקורא הוא מעיקר הדין ולא משום חומרא. וגם אם קרא בבין השמשות, צריך לחזור ולקרא שוב בצאת הכוכבים. (ומכיון שמצוי שאדם שוכח לחזור ולקרא קריאת שמע בעונתה, על כן כדאי שיעשה סימן מסוים, כגון שיעביר את השעון לידו הימנית וכיוצא בזה).

מי שהתפלל לפני צאת הכוכבים, וחזר לקרוא קריאת שמע בצאת הכוכבים, מותר לו להפסיק לדברים שבקדושה בקריאת שמע של ערבית אפילו

משל ונמשל

נקרא אל הרב: אשתו הגישה תביעת גירושין... התקומם: היא חיה במאה שעברה, אינה יודעת שהשירותים כיום בבית פנימה... נוף בו הרב: שוטה שבעולם! כשיש מערכת ביוב ומערכת איורור, יכולים השירותים להיות בבית. אבל בלעדיו, הופך הבית לדיר חזירים!... הנמשל, ברור: לרמב"ם היתה 'מערכת ביוב ואיורור', מערכת סינון ובקרה, לכן לא הזיקו לו הידיעות הכלליות. אבל כשאין כזו מערכת, הופך מוחך לדיר חזירים... אחד מרבותינו שהיה ה' עימו, ייצג את השקפתנו בגאון בחצר קיסר רומי ואף ניצח בוויכוח ממושך את שישם חכמי אתונה, היה התנא האלוקי רבי יהושע בן חנניה. בתקופה קשה מנשוא חי ופעל, בדור החורבן וכשלוש מרד בר כוכבא. כאשר השלטון היה עויין בעליל, וצוררי ישראל הסיתו והכפישו. בחוכמתו העצומה התגלו השונאים בסיכולם והופרה עצתם. כאשר חלה את חוליו האחרון, הביעו בפניו חכמי ישראל את חרדתם: מה יבא עלינו עתה, מי יעמוד בפרץ מול שונאנו, מי יתעמת עם חכמי האומות החכמים להרע, להסית ולהדיח? ענה להם בפסוק מפרשת השבוע: "ויאמר (עשיו ליעקב), נסעה ונלכה, ואלכה - לנגדך". כמה עמוק, כמה חוכמה, טמונים בתשובה קצרה זו! דעו לכם - גילה רבי יהושע בן חנניה לחכמים - מן השמים מגבילים את כוחו של עשיו, את כוחם של הגויים, של הכופרים ושל המקטרגים למיניהם. הם ילוונו תמיד, יקומו לבלענו, יפירו פה ויציקו, אבל מרומם מצביים להם גבול: "לנגדך", פירש רש"י: בשוה, היינו בשוויון מוחלט. כי "זה לעומת זה עשה האלוקים", לא יתכן שיהיה רשע בעולם כנמרוד אם לא יהיה אברהם אבינו כנגדו. לא יתכן רשע כבלעם אם אין משה רבינו ניצב מולו. ירמיהו הנביא מול אפלטון, שמעון הצדיק מול אריסטו, וכן בכל דור ודור. כשהחלה ההשכלה להסית ולהדיח, העמידה ההשגחה העליונה כנגד את תנועות החסידות ותנועות המוסר, את פריחת הישיבות ומרכזי התורה. וכבר המליצו על כך את הכתוב: "הנותן שלג - צמר". מידת הקור כפי אפשרות החימום, המתקפה כפי אפשרות ההגנה. נפלאות כוח הבחירה, פלאי ההשגחה העליונה! (מעייני השבוע)

קירוב רחוקים, מצוה שאין ערוך לה: אין חביב לפני הקדוש ברוך הוא כמזכה הרבים! במה דברים אמורים? בהשפעה והדרכה, מאור פנים והתעניינות כנה. אבל מהתעמקות וויכוחים יש להתרחק כמטחוו קשת. ומשתי סיבות: ראשית, הוויכוח גורם לכל צד להתבצר בעמדתו, איש אינו אוהב להודות בתבוסתו, "ומפני זה אין צריך לדבר עימו כלל, שאין לו תקנה, ואין לו רפואה כלל ועיקר, שנאמר: כל באיה (של הכפירה) לא ישובו, ולא ישיגו אורחות חיים". והסיבה השניה: העוסק ברפש, מתלכלך. ואין אומרים לו לאדם: חטא כדי שיזכה בדרך! המדרש מספר על רבי יהודה בן נקוסה שהיה מתעמת עם הכופרים. שואלים אותו, ומשיב. שואלים, ומשיב. אמר להם: "אין לכך סוף, הבה נסכים שהמנצח יפצע מוח המנוצח בקורנוס!" הסכימו, ובכל תשובה ניצחת היכה בראשם עד שנמלאו חבורות חבורות. כשחזר מהעיימות עטור ניצחון, אמרו לו תלמידיו: "רבי, סיינוך מן השמים וניצחת!". אמר להם: "התפללו עלי, על החמת שהיתה מלאה אבנים טובות ומרגליות ועכשיו מלאה פחמים!"... הוא אשר מרפא יש להתרחק! אומנם יש נשמות גבוהות וזכות שזכות לסיוע ממרומם ואינן נפגמות מההתעמקות, כשלמה המלך (אילו לא היה מביא את הנשים בעלות הדעות הפסולות לארמונו, אלא היה משפיע עליהן במקומם. כמו שכתב מרן החיד"א זצ"ל) וכרבינו הרמב"ם - אך מי ידמה להם, ומי יערוך להכניס עצמו למקום הסכנה וכבר היה מעשה במשכיל אחד שהשקיע ראשו ורובו בספרי מחקר ומינות, לקיים "דודע מה שתשיב", ותלה עצמו באילן גדול, רבינו הרמב"ם ז"ל. אמרו לו, נמשול לך משל למה הדבר דומה: מעשה בעני מרוד שהתגורר בבקתה דלה. השתתף בשיעור תורה, ושמע את הרב מצטט דברי חז"ל: "ברוך אתה בעיר, שיהא בית הכסא סמוך לשולחן". תמה: כמה מוזר! השירותים, ליד השולחן? והלא בחצר הם, בירכתיה! צחקו עליו כולם, היכן חי הוא, במאה שעברה! בדירות החדשות, השירותים בבית! השתאה לדברים: הנה כי כן, העולם התקדם והוא נותר מאחור! חזר לביקתתו והקים מחיצות בסמוך לשולחנו, חפר חפירה באדמה, והכריז שמעכשיו לא יוצאים עוד לחצר... כעבור שבוע

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
נתן בן מנשה
וספירוס
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
שלום בן משה
וראו בינה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
אבי אנוך קור
בן שלמה
ופרידה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
מזכה הרבים
חיים אברהם
בן נזירה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האיש היקר
המזוכך ביסורים
עזרא
בן גוהר
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האישה החשובה
המזוככת ביסורים
פרידה
בת מליה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האישה החשובה
המזוככת ביסורים
שושנה פרהה
בת סלימה
ת.נ.צ.ב.ה.

רוצה להיות
ממזכי הרבים
ולהפיץ את העלון?
052-7647449

להקדשות לתרומות ולכל עניני העלון אפשר לפנות לטלפון: 052-7647449
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילויות המוסדות גם דרך נדרים פלוס! מכל רחבי הארץ
למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון

